

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (47)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 17 грудня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(47) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 177с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

РОМАНУХА ЮЛІЯ, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ, Коцюбинський та українська ідентичність: до 160 річниці від дня народження М. М. Коцюбинського. Усний журнал на допомогу вчителю-словеснику	5
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, Невідома трагедія	10

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: **АКТУАЛЬНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ**

БОРБИЧ НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, Здоров'язбереження через усвідомленість: інтеграція майндфулнес-практик, соціально-емоційного навчання та аутогенного тренування	14
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ, Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів педагогічної освіти як чинник інтенсифікації навчання	19
ІВАНОВА НАТАЛІЯ, Інновації в дошкільній освіті: інтенсифікація чи гуманізація?	21
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Психологічні засади управлінської культури менеджера освітнього закладу	23
ПЕТРЕНЮК ЗОЯ, КОВТУНЕЦЬ ОКСАНА, У партнерстві до результату : аспекти ефективної взаємодії педагогічного коледжу та ліцею	26
КОЗІГОРА МАРІЯ, МАРЧУК СЕРГІЙ, Підготовка майбутніх учителів до впровадження діяльнісного підходу в початковій школі.	32
МИСЛІЦЬКА НАТАЛІЯ, БУРКО ОЛЕКСАНДРА, Сучасні підходи до вивчення небесних тіл у початковій школі	34
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, Інтерактивні технології у практичній складовій підготовки майбутнього вчителя	37
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ, Інтерактивні дитячі свята в сучасній українській школі	41
ОСИП МАРІЯ, ОСИП ЮРІЙ, Використання теоретичних знань з біології та хімії під час педагогічної практики студентів у початковій школі	47
ПУШКАР НАДІЯ, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування соціальної компетентності у студентів педагогічного коледжу	49
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, Педагогічна практика з науково-педагогічних досліджень як шлях інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів	52
ДУРМАНЕНКО ЄВГЕНІЯ, Технології інтерактивного навчання у професійній підготовці майбутніх вихователів	57
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, ПІДДУБНА АННА, Проблеми інклюзивної освіти в Україні	
ФІГОЛЬ НАТАЛІЯ, Рекомендації педагогам щодо збереження власного ментального здоров'я	61
ШАФРАНОВА ТЕТЯНА, Подолання освітніх втрат через соціально-емоційне та етичне навчання	63

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ **НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ**

ПОХИЛЮК ОЛЕНА, САМОДРАЛ КРІСТІНА, Традиція видання ілюстрованих романів у східній літературі.	69
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, Бертольт Брехт. Початковий етап творчої діяльності.	73
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, КУЗЄВА СОФІЯ, Теми взаємодії, втрати та самоідентифікації в підлітковому романі Джона Майкла Гріна «Провина зірок».	76
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ГУМЕНЮК ДАРИНА, Елементи автобіографізму в романі Еріха Марії Ремарка «На західному фронті без змін».	80

ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ, ПОЗДНЯКОВ МИКОЛА, Сучасне прочитання класики в умовах альтернативних світоглядних концепцій сьогодення.	85
ОБОДЯНСЬКА НІНА, Особливості перекладу біблеїзмів англійської мови на українську	88

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЗАЙЦЕВА АНАСТАСІЯ, Етапи організації процесу сприймання музики як структурного елементу уроку музичного мистецтва	93
БАРАНОВСЬКА ТЕТЯНА, РАТУШНЯК ВАЛЕНТИНА, Розвиток критичного мислення дошкільників як запорука розвитку компетентної особистості.	95
БОЙЦУН НАТАЛІЯ, Комунікативні навички- ключовий елемент розвитку дошкільника.	97
ФЕДЧИШИНА ТЕТЯНА, Модернізація управлінського простору завідувача відділенням шляхом удосконалення механізмів формування і забезпечення ефективного освітнього процесу.....	99
КЛИМЕНКО ОЛЬГА, Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання спеціальних дидактичних засобів.	102
ЯВОРСЬКА ЮЛІЯ, РОМАНЕНКО ВАЛЕНТИНА, Вплив використання мобільних додатків на залучення активності в освітній процес.	106
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА, Застосування інноваційних технологій для формування комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти.	113
ГОНЧАРУК ВІКТОРІЯ, Сутнісна характеристика естетичного виховання студентської молоді.	116
ГОРБАТА ЛЮДМИЛА, Фізична культура в житті студента.....	119
ЗАВАЛЬНЮК ЯНА, Засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення німецької мови.	122
КАСІЯНЕНКО ОЛЬГА, Комунікативні вимоги до сучасного фахівця	127
МАРЦЕНЮК ВІКТОР, Особливості виховної роботи у студентських гуртожитках під час воєнного стану.....	134
МЕЛЬНИК АЛІНА, МАЗУР АЛЬБІНА, Пізнавальна активність здобувачів освіти як потреба у інтелектуальному та творчому саморозвитку.	139
ПАВЛЮК ЛАРИСА, Управлінська організаційно психологічна гра «Уроки лідерства»	143
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, Оздоровчий ефект фізичних вправ.....	148
МАЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Соціальні програми з вивчення особливостей організації соціальної роботи із жінками похилого віку з числа ВПО.....	152
ГАВРИЛЮК ОКСАНА, СІКОРСЬКА ІВАННА, Особливості творчої самореалізації особистості у підлітковому віці.	157
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА, У світі музичних інструментів.....	163

ЕКОНОМІЧНІ ПОГЛЯДИ

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна політика та інвестиційний розвиток регіону Вінниччини: сутність та характеристика.	168
КОРНЮК СНІЖАНА, Чинники, які впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах.....	172

наук Херсонської державної морської академії А. М. Лещенко; канд. істор. наук Б. М. Зека / укл. А. С. Фарина, Т. Й. Жалко. Луцьк : Волиньполіграф, 2019. С. 60–64.

7. Кривко Анна. Аутогенне тренування: що це, ефект, вправи. 15.08.2020. URL: <http://surl.li/ozrpqj> (дата звернення: 25.10.2024).

8. СЕЕН-путівник. Соціально-емоційне та етичне навчання: освітня програма для навчання серця й розуму / гол. ред. О. Елькін. 2-ге вид. Київ: ТОВ «Інжиніринг», 2023. 148 с. URL: <http://bit.ly/companionseelukraine> (дата звернення: 24.10.2024).

9. Упровадження компонентів розвитку емоційного інтелекту в учнівства: практичний поради́ник педагогам закладів загальної середньої освіти / Венгловська О. А., Елькін О. Б., Марущенко О. А., Федоренко О. Ф. УІРО, 2023. 18 с. URL: <http://surl.li/pbtrmr> (дата звернення: 18.10.2024).

*Стаття надійшла до редакції
01 грудня 2024 р.*

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ

УДК 378.093.2.011.3-52:37.091.2-043.84

ДРОВОЗЮК ЛІДІЯ,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Анотація. *Визначено роль та способи активізації пізнавальної діяльності здобувачів педагогічної освіти як фактора інтенсифікації навчання. Серед них: адаптування змісту освіти, методики навчання до реальної освітньої ситуації, потреб здобувачів освіти, динаміки навчального процесу; способи і засоби активізації когнітивної сфери, мотивації, комунікації; створення сприятливого освітнього середовища, формування навчальних та дослідницьких умінь.*

Ключові слова: *інтенсифікація освіти, активізація пізнавальної діяльності, загальнонавчальні уміння, інтерактивне навчання*

Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах інформаційного суспільства потребує від суб'єктів освітнього процесу інтенсивного навчання, під яким дослідники розуміють посилення, збільшення результативності навчальної праці та якості навчальної роботи [1, с. 21].

Проблема інтенсифікації навчання з'явилася у науковому дискурсі у 70-х роках ХХ ст. як спроба знайти шляхи подолання розбіжності між об'ємом знань, умінь і навичок, які повинні засвоїти здобувачі освіти та кількістю зарезервованого для цього часу.

Пропонувалося йти шляхом міжпредметних зв'язків, проблемних методів навчання, інтегрованих курсів, факультативів, оптимізації навчального процесу.

Починаючи з 90-х років важливим засобом інтенсифікації навчання стали інформаційні і комунікаційні технології (Р. Гуревич, Д. Лазнюк, М. Кадемія, Ю. Красильник, І. Шахіна), які суттєво підвищують продуктивність навчальної праці. Поряд з новими технологіями, на думку багатьох дослідників важливим чинником інтенсифікації навчання, є також активізація з допомогою викладача навчально-пізнавальної

діяльності здобувачів освіти (Х. Бахтіярова, С. Буханєвич, М. Голубєва, С. Малихіна, М. Радченко, Н. Романишина, Т. Садова, Н. Софій, І. Степанець, В. Тюрина та ін.).

Мета дослідження – з'ясувати роль активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів педагогічної освіти, як чинника інтенсифікації навчання.

Завдання дослідження – з'ясувати сутність поняття «активізація навчально-пізнавальної діяльності» та схарактеризувати способи її стимулювання викладачем у процесі професійно-педагогічної підготовки здобувачів педагогічної освіти.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності розглядається нами як процес спонукання викладачем здобувача освіти до цілеспрямованої, енергійної навчально-пізнавальної діяльності.

Здобувач освіти стає активним, якщо він опиняється у ситуації, яка спонукає його вирішувати навчальні проблеми. Щоб створити таку ситуацію викладач повинен уміти швидко адаптувати зміст навчання, його методику відповідно до обставин, потреб здобувача і динаміки навчального процесу. Стимулюючим фактором є також власна персона викладача, його авторитет, стиль спілкування, моральні, професійні якості та цінності.

Інтенсивно працювати на заняттях спонукають інтерактивні методи і прийоми, які створюють миттєвий зворотний зв'язок, за якого викладач і аудиторія перебувають у процесі творчого пізнавального обміну. Навчання стає не рутинним виконанням завдань, а таким, що змушує до динамічного прийняття рішень і до комунікації у групі.

Дослідники пропонують способи активізації аудиторії під час лекцій: лекція-візуалізація, проблемна лекція, лекція-діалог, лекція з аналізом педагогічних ситуацій. Доречно

використовувати логіко-композиційні прийоми (інверсія, протиставлення, парадокс); психологічні (варіативність, альтернативність поглядів, яскраві приклади, літературні образи, цитати, гумор); мовленнєві (образність мови, інтонаційна виразність) та ін. Наприкінці лекції здобувачам пропонується самим зробити висновок, поставити запитання до змісту [2, с.30].

Гарні результати приносить диференціація навчальних завдань. Зокрема, ми до семінарських і практичних занять ми пропонуємо варіанти завдань трьох рівнів складності, які здобувачі обирають вільно. Перший варіант орієнтований на репродуктивну діяльність, тому для підготовки достатньо обмежитися підручником. Другий варіант – завдання підвищеної складності, виконання яких потребує частково-пошукової роботи, третій – творчі завдання. Це може бути порівняння поглядів видатних педагогів на окрему проблему, дослідження педагогічної ідеї у її розвитку, написання педагогічного есе. Творчі завдання не мають однозначних відповідей, і цим вони принципово відрізняються від традиційних питань, тестів, вправ, які вимагають «правильних» відповідей. Отриманий студентом результат є унікальним і відображає ступінь його творчого самовиявлення. Відповідно, до рівнів складності виконаних завдань, відбувається й їх оцінювання.

На заняттях з історії педагогіки інтерес викликає красназнавчий матеріал, який стосується історії освіти регіону, рідного міста, села.

Стимулюючу дію має також професійна проблематика, яка стосується безпосередньо роботи вчителя, а також його суспільного статусу.

Важливо опиратися на інтерес здобувача освіти до професійного становлення, усвідомлення соціальної і

морально-психологічної цінності педагогічної професії.

Навчальній активізації сприяють також емоційні стимули, до яких відносять вербальні і невербальні засоби, методи творчої діяльності (гра, змагання, пошуково-дослідницька та творча діяльність), атмосфера взаємоповаги, співробітництва, успіху [3, с. 215].

Ефективна навчально-пізнавальна діяльність неможна без загальних та спеціальних навчальних умінь і навичок, формуванню яких приділяємо увагу з перших днів навчання (як конспектувати, робити виписки, користуватися різними джерелами інформації, пошуковими системами, довідковими виданнями, показниками літератури, періодикою, навчальною та науковою літературою).

Не менше значення мають й організаційні навички, прийоми тайм-менеджменту.

Отже, активізація пізнавальної діяльності здобувачів освіти є одним із чинників інтенсифікації процесу навчання. Залежно від спрямованості активізації, її впливи на здобувача освіти можна поділити на три групи: 1) способи і засоби активізації пізнавальних процесів; 2) способи і засоби створення сприятливого для навчально-пізнавальної діяльності середовища; 3) оптимізації навчання, оволодіння навчальними та дослідницькими вміннями. У перспективі доцільним є розробка проблеми активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності у світлі інтенсифікації педагогічної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Малихіна С.В. Понятійно-категоріальне розуміння дидактичної інтенсифікації навчальної діяльності студентів вищої школи *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]*. Сер. : Педагогіка. 2013. Т. 215. Вип. 203. С. 20-23. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchduped_2013_215_203_6

2. Енциклопедія Сучасної України / Редкол. І.М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України. 2011. URL : <https://esu.com.ua/article-12399>

3. Радченко М.І., Голубєва М.О., Бахтіярова Х.Ш. Засоби активізації пізнавальної діяльності студентів на лекціях *Наукові записки НаУКМА*. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. 2015. Т. 175. С. 29-32

4. Ставицька Н.П., Ставицький С.О., Войналович О.О. Емоційне стимулювання як важливий фактор підвищення ефективності навчання. *Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах*: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. Полтава, 2014. С.215-216

*Стаття надійшла до редакції
28 листопада 2024 р.*

ІННОВАЦІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ: ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ЧИ ГУМАНІЗАЦІЯ?

УДК 373.2.016:001.895

ІВАНОВА НАТАЛІЯ,

*доктор філософських наук, доцент
КЗВО «Луцький педагогічний коледж»*

Анотація. стаття розкриває проблему впровадження інноваційних технологій дошкільної освіти в процес підготовки вихователя у вищому навчальному закладі.